

В. Веремєнко, голова правління, здобувач ОС «магістр»
Асоціації з інтеграції НАССР, Національний університет харчових технологій (НУХТ), м. Київ, Україна

Ю. Слободянюк, співзасновник
ТОВ «АЛМАК СТЕРІЛОКС УКРАЇНА»

С. Усатюк, доцент, к.т.н.
Національний університет харчових технологій (НУХТ), м. Київ, Україна

29. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ З ПИТНОЮ ВОДОЮ В НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ

Вступ. Наразі, в умовах війни, у багатьох регіонах України відчуваються серйозні проблеми з питною водою – вона не відповідає вимогам нормативної документації і не є придатною для споживання населенням. У зоні бойових дій, на прифронтових та деокупованих територіях вода є найбільш небезпечною, населення та виробники харчових продуктів часто обмежені у використанні якісної питної води, що може призводити до отруєнь та масових захворювань на інфекційні хвороби, яким притаманний аліментарний шлях передачі.

Матеріали та методи. Результати комісійних перевірок фахівцями Держпродспоживслужби об'єктів водопостачання в Харківській області станом на жовтень 2023 року вказують на виявлення порушень на 121 (100%) об'єктах централізованого, 432 (94,7%) об'єктах децентралізованого водопостачання. З метою усунення виявлених порушень санітарного законодавства видано 116 приписів, направлено 257 листів з пропозиціями та відповідними роз'ясненнями до органів місцевого самоврядування та балансоутримувачів щодо усунення виявлених порушень, ініційовано проведення 24 засідань місцевих комісій з техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій для розгляду питання забезпечення населення якісним питним водопостачанням.

Результати та обговорення. Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію 64/292, якою визнано право на безпечну воду та санітарію як базове право людини [1].

В умовах агресії ворога, водоканали значної території України практично не працюють або працюють з серйозними обмеженнями. Тому, єдиним варіантом використання води з річок, джерел та колодязів, яка не відповідає за показниками якості та безпечності вимогам до води питної є її очищення власними силами. Тобто, для забезпечення населення цих територій якісною та безпечною водою потрібно об'єднувати зусилля та шукати індивідуальні мобільні та універсальні рішення очищення води з місцевих джерел для використання її як в питних цілях, так і в харчовій промисловості.

Для знезараження води з різних джерел використовуються як хімічні, так і фізичні методи. Особливу увагу привертають електрохімічно активовані розчини (нейтральні аноліти АНК), що можуть застосовуватись для загальної дезінфекції (обробка рук, поверхонь), а також для знезараження води.

Нейтральні аноліти утворюються внаслідок впливу електричного поля високої напруги на розчин хлориду натрію у воді. Результатом є метастабільна суміш хлоркисневих та гіпероксидних сполук, що за своїм складом близька до суміші оксидантів, які синтезують багатоклітинні організми для боротьби з мікроорганізмами та чужорідними субстанціями.

Безпечність електрохімічно активованих розчинів для здоров'я людини досліджували у Дослідницько-випробувальному токсикологічному центрі Наукового центру превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки ім. академіка Л.І. Медведя на прикладі засобу «SterilOx». Засіб «SterilOx» виробляється в Україні компанією ТОВ «АЛМАК СТЕРІЛОКС УКРАЇНА», що є членом Асоціації з інтеграції НАССР. «SterilOx» - це електрохімічно активований розчин, який містить потужну і природну речовину - хлорнуватисту кислоту (НОСІ). «SterilOx» є дезінфікуючим засобом, так як в його складі міститься хлорнуватиста кислота [2].

За результатами проведених досліджень «SterilOx» було встановлено, що індекс гострої токсичності при введенні в шлунок становив - 0 балів, індекс гострої токсичності при нанесенні на шкіру - 0, індекс шкірно-подразнюючої дії - 0, індекс подразнюючої дії на слизову оболонку - 0 балів) та належить до 4 класу небезпеки (мало небезпечні речовини).

У лабораторії санітарної мікробіології та дезінфектології ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН України» досліджено дезінфекційний засіб «SterilOx» (ОВП 950+, рН 6,5, активна діюча речовина - гіпохлоритна кислота у кількості 0,02...0.04%) щодо можливості його використання для знезараження води до біологічно безпечного стану та придатності її до застосування як питної.

Стерильна водопровідна вода була штучно контамінована мікроорганізмами *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Enterococcus hirae*, *Candida albicans*. Властивості засобу вивчали в декількох режимах: при різній кількості додавання засобу, при різних температурах та експозиціях. У всіх застосованих режимах було досягнуто 100% знезараження води від бактерій та дріжджеподібних грибів.

На особливу увагу заслуговує природній склад анолітів і, відповідно, відсутність потреби особливого з ними поводження під час транспортування та зберігання. Після використання аноліти деградують без утворення сполук токсичних для споживачів та довкілля і не потребують нейтралізації.

Метод знезараження води за допомогою засобу «SterilOx» було включено в «Перелік науково-технічної продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я», випуск № 9 за 2023 рік [3].

Висновки. Отже, враховуючи вищевикладене, а саме: безпечність для здоров'я населення, доведена ефективність, зручність застосування, зберігання та утилізації, доцільно рекомендувати аноліти нейтральні як препарати вибору для знезараження води у надзвичайних умовах, в тому числі у воєнний час.

Література:

1. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 64/292 від 28 липня 2010 року «Право людини на воду та санітарію».
2. Слободянюк Юрій Миколайович, Попляс Олена Андріївна. Патент на корисну модель №145445 Засіб для дезінфекції UA, МПК А61L 2/16 (2006.01), заявник Слободянюк Юрій Миколайович, Попляс Олена Андріївна. № u202004257, заявл 10.07.2020р. опубл. 10.12.2020, Бюл.№ 23.
3. МОЗ України, НАМН України, Державне некомерційне підприємство «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» (ДНП «Центр тестування»). «Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я» (Випуск 9) Київ, 2023.